

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

Ureja **Gustav Pirc**, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 60 K, na $\frac{1}{2}$ strani 40 K, na $\frac{1}{3}$ strani 20 K, na $\frac{1}{6}$ strani 10 K in na $\frac{1}{12}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih rabat. Družabnikom 20 % popusta.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 9. V Ljubljani, 15. maja 1910. Letnik XXVII.

Obseg: Vzoren načrt za majhen goveji hlev. — Konferenca predsednikov c. kr. kmetijskih družb. — Marsikdo ve, kaj je zanj dobro, a se vendar ne meni za to. — Napake perutninarjev začetnikov. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Družbene vesti. — Uradnevesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Tržne cene. — Inserati.

Podoba 38.

Vzoren načrt za majhen goveji hlev.

Nemški odsek deželnega kulturnega sveta češke kraljevine je l. 1908. izdal zbirko vzornih načrtov

govejih hlevov, ki jih je izdelal c. kr. vladni svetnik arhitekt K. A. Romstorfer. Vsled ljubeznivosti tega kulturnega sveta, ki je naši družbi prijazno posodil potrebne podobe za ponatis, nam je mogoče priobčiti

v današnji številki „Kmetovalca“ s privolitvijo gosp. vladnega svetnika Romstorferja iz omenjene zbirke vzoren načrt za majhen goveji hlev.

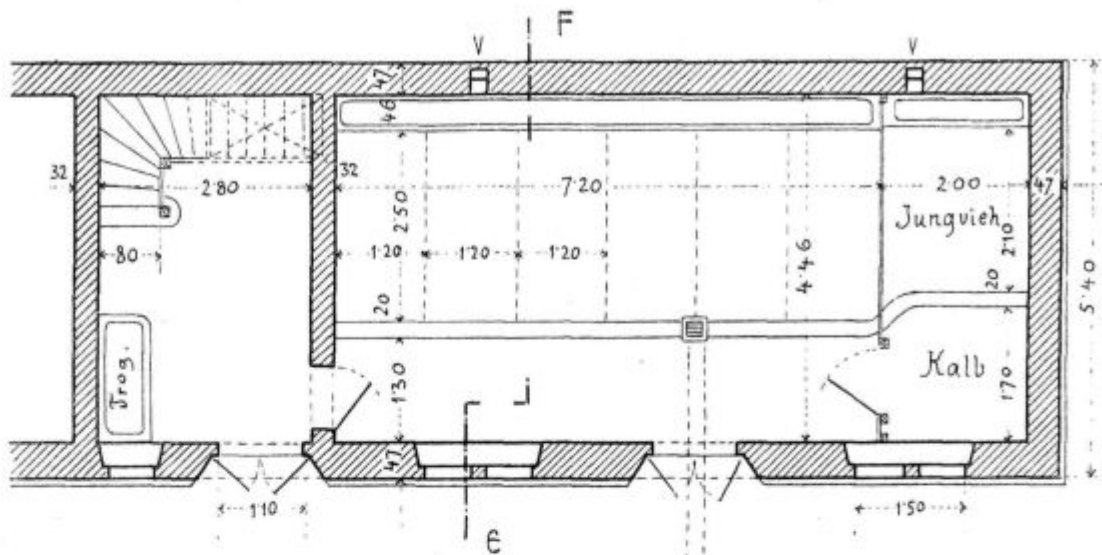
Načrt je tako zasnovan, da je hlev prirejen za 6 odraslih goved, s posebnim prostorom za mlado živino, s kočem za teleta in z ločenim prostorom za pripravljanje krme.

Pod. 38. kaže pročelje hleva, pod. 39. tloris, pod. 40. stransko pročelje, pod. 41. pa počezni prerez.

Podobe načrt same dovolj pojasnjujejo in poleg vsega so tudi še mere označene.

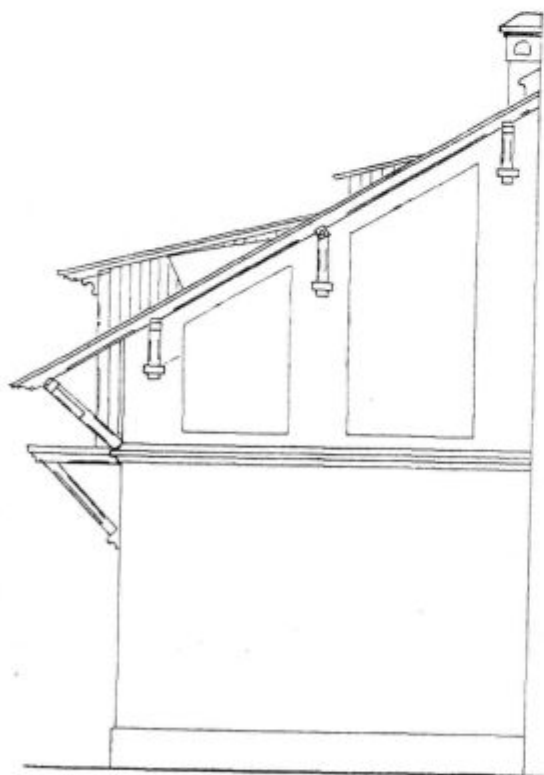
Med odraslo govedjo in prostorom za mlado živino je 120 cm visoka lesena stena. Goved stoji z glavami proti steni in ni posebnega hodnika za krmljenje. Iz postora za pripravljanje krme vodijo stopnice v podstrešje, ki naj bo zaprto z vrati, ki naj po možnosti kljubujejo ognju. V hlevu je 41 m²

stroški stavbe za 1 m² na 50 K, stane tak nov hlev 3550 K, ali če se računi 1 kub. meter po 7 K, se pride na zelo iste stroške, kajti vsa stavba zavzema 510 m³.

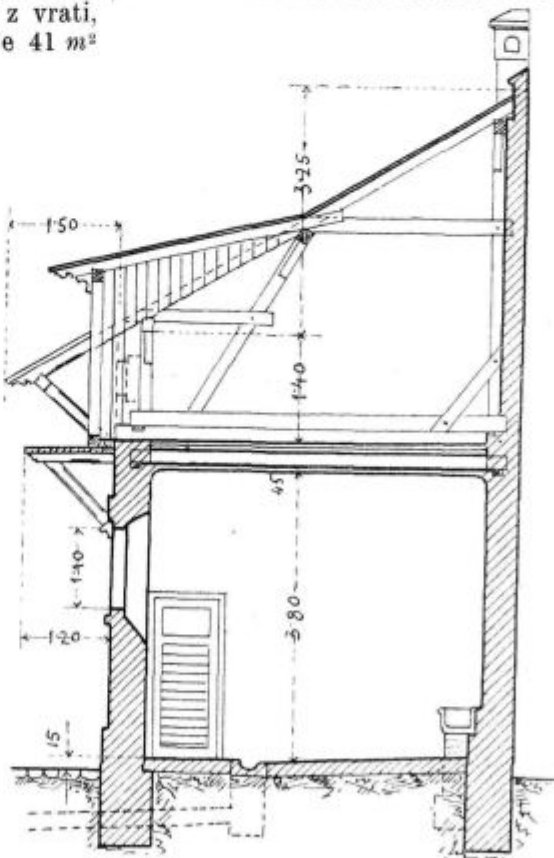

Podoba 39.

Za prezračevanje sta narejena dva oddušnika pod stropom, v steni, ki vodita skozi podstrešje v obliki dimnika nad strešno sleme. Mi rajši priporočamo prezračevanje, popisano v 5. št. letošnjega „Kmetovalca“.

Podoba 40.

Podoba 41.

Kdor hoče svoj stari hlev preurediti po tem načrtu za manj ali več glav goved, mu tega ne bo težko storiti; seveda ni nikjer zapisano, da so ravno v tem načrtu označene mere edino prave za vzoren hlev, zato jih je pač treba po okoliščinah primerno izpremeniti.

Upoštevati se mora tudi dejstvo, da je opisani načrt narejen za Češko, kjer so v marsičem druge razmere, imajo zlasti veliko slame za nasteljo ter po-

talnega prostora, in če se mlado govedo šteje za eno odraslo, potem je v hlevu 6 m² talnega prostora za vsako odraslo govedo. Prostornina znaša 156 m³, torej za vsako govedo 22 m³. Vsa okna skupaj imajo 3.5 m² notranje svetlobe, in tako hodi na vsako žival 0.5 m² svetlobe oken ali 1/12 okenske svetlobe na vsa tla. Vsega pozidanega prostora je 71 m², in če se računijo

trebujejo veliko rahlega gnoja, kajti tamkaj imajo skoraj same njive in malo ali nič travnikov in gozdov. Odtod prihajajo tudi razmeroma zelo dolge in široke staje. Glede ureditve staj in jasl priporočamo sploh izpremembe, ki so v zadnji številki „Kmetovalca“ priporočene.

Končno omenjamo, da je ta objavljeni načrt pri-

rejen za hlevsko stavbo, ki je naslonjena h kaki stavbi in ima zato le enostransko streho. Ni ovire tako streho narediti na hlevu, ki ni naslonjen; naredi se pa seveda lahko tudi navadna streha, in potem naj se zračni oddušnik odločno naredi v stropu hleva na sredi.

Konferenca predsednikov c. kr. kmetijskih družb.

V dvorani c. kr. kmetijske družbe na Dunaju se je vršilo dne 12. aprila 1910 ustanovno zborovanje nove korporacije v organizaciji avstrijskega kmetijstva, namreč „konference predsednikov deželnih kulturnih svetov in kmetijskih družb v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel.“ Ta konferenca, ki jo nameravajo urediti kot stalno napravo, je nastala na predlog kmetijske družbe na Dunaju ob priliki, ko se je izročila cesarju skupna udanostna spomenica povodom proslave njegovega šestdesetletnega vladanja. Kot zastopnik kmetijskega ministrstva se je udeležil konference sekcijski načelnik dr. Ertl in slavnostnega banketa tudi ministrski predsednik baron Bienert.

Na konferenci so bili od kmetijskih korporacij zastopani: kmetijska družba na Dunaju, deželni kulturni svet nižjeavstrijski, gornjeavstrijski, kmetijske družbe na Solnograškem, Štajerskem, Kranjskem, deželni kulturni svet za Istro, Tirolsko (odsek Inomost in odsek Trient), za Češko (nemški odsek), nemško-kmetijska osrednja zveza za Češko, Moravsko (osrednji kolegij, nemški in češki odsek), kmetijske in gospodarske korporacije avstrijske Šlezije, kmetijska družba v Lvovu in deželni kulturni svet za Bukovino.

Predsednik dunajske kmetijske družbe deželni poslanec baron Ehrenfels je pozdravil došle udeležence ter je poudarjal skupne zadeve, ki obstoje med posameznimi korporacijami in silijo, da se zavzame skupno stališče. Dunajski kmetijski družbi se je že večkrat poverila izvršitev naprav, ki se tičejo kmetijstva vse monarhije, in to jo je privedlo tudi do tega, da je sporazumno s kmetijskimi korporacijami vse monarhije potrebno ukrenila, da se ustanovi stalna konferenca predsednikov.

Na predlog državnega poslanca Zulegerja je bil izvoljen za predsednika baron Ehrenfels in za podpredsednika predsednik osrednjega kolegija moravskega kulturnega sveta državni poslanec dr. Jaroslav grof Thun; kot zapisnikar je opravljal ta posel generalni tajnik profesor J. Häusler.

Delovni spored nove konference predsednikov.

Ko je bil poslovni red odobren, je poročal glavni tajnik profesor Häusler o delovnem programu konference predsednikov. Naloga ji bo, pospeševati vsa znanstvena prizadevanja na praktični podlagi, da se ustanovi čim najtesnejši stik med kmetijskim obratom in znanstvom, dati gotovo smer kmetijskemu poskusnemu delovanju in z ustanovitvijo osrednjega zavoda za pridelovanje dobrega semena dajati kmetijstvu primerne vrste tega na razpolago. Izredne važnosti so tudi razstave in premovanja na podlagi enotnih vodil, uvedba knjigovodstva in preračunjevanja donosa kmetijskih obratov po enotnem načinu in nabiranje snovi za gospodarski opis avstrijskih dežel. Konferenca je tudi poklicana, sodelovati pri preuredbi statistike o letini in oživotvoriti napravo, ki bo dajala pojasnila o pojavih

na naših trgoviščih, zlasti glede nastajanja cen. Eua najvažnejših točk programa konference je posvetovanje o primernih odredbah na trgovskem, carinsko in tarifnopolitičnem polju. Treba je tudi pospeševati združništvo in vsled tega se morajo tudi srednja posestva okrepiti z ustanavljanjem gospodarskih združb, zlasti glede priskrbovanja kredita, nakupa kmetijskih obratnih pripomočkov in prodaje pridelkov.

Kot brezpogojna potreba se kaže tudi ustanovitev osrednje agrarne banke, ki bi bila zlasti poklicana, da financira večja agrarna podjetja. O tej točki se bo obravnavalo pri eni prvih sej konference predsednikov. Konferenca se bo morala zanimati tudi za ustanovitev osrednje posredovalnice za delo pri kmetijski družbi na Dunaju, ki bo v najtesnejšem stiku s krajevnimi posredovalnicami deželnih kulturnih svetov in kmetijskih družb. Dalje bo morala pozornost obračati davčni zakonodaji, reviziji občnega državlanskega zakonika in drugim zakonodajnim odredbam, ki se tičejo kmetijstva. Končno se je poročevalec pečal z vprašanjem o kmetijski vzgoji in pouku, s čimer se bo morala konferenca tudi baviti.

Konferenca predsednikov in osrednji urad.

Cesarski svetnik Hergel je na to poročal o predlogu, ki ga je stavil nemški odsek češkega deželnega kulturnega sveta glede omejitve kompetence konference predsednikov nasproti agrarnemu osrednjemu uradu. Izrekel je mnenje, da se v zmislu poročevalčevih izjavjanj ni bati kompetenčne kolizije med obema korporacijama in da se bo agrarno edinstvo stem še bolj utrdilo.

Državni poslanec Zuleger je poudarjal veliko važnost in aktualnost ustanovitve agrarne banke. Prepričan je, da bo konferenca predsednikov našla v avstrijskem kmetijskem prebivalstvu brez razlike narodnosti močno oporo.

Cesarski svetnik Hergel želi, da se pravočasno zavzame stališče povodom revizije državlanskega zakonika, da se bo oziralo na kmetijske interese. Predlagal je izvolitev odseka, kamor bi vse glavne kmetijske korporacije poslale svoje zastopnike. Ta odsek naj bi se pečal ne le z državlanskim zakonikom, ampak tudi z vodnim pravom, z rudarskim pravom, z razlastitvenim zakonom in z drugimi tozadevnimi vprašanji.

Nato je državni poslanec Zuleger opisal opustošenja, ki so se zvršila v gotovih rudarskih okrajih, zlasti v okolici Mosta in Teplic, na kmetijskih kulturah. Zato je nujno potrebno, da se pri reviziji rudarskega prava prizna lastninska pravica kmetovalca tudi glede razsežnosti v globočino. Herglov predlog je bil nato soglasno sprejet.

Na predlog predsednika barona Mersija (Trient) in dr. pl. Guggenberga (Inomost) je bila soglasno sklenjena resolucija, kjer se zahteva brezpogojna umeknitev predloge o vinskem davku. Druga resolucija zahteva, da se v novem zakonu glede lokalnih železnica dovoli primeren vpliv poklicnim zastopnikom kmetijstva. Dalje se je sklenilo delati na to, da železniško mrnistvo dovoli kmetijskim korporacijam izjemno tarifo za krmila.

Vsi zastopniki deželnih kulturnih svetov so pritrdili želji državnega poslanca Zulegerja, da bi se pri novih imenovanjih kmetijskega ministra izločili politični in narodni motivi in da bi se to mesto s strokovnega stališča poverilo v kmetijskih razmerah izvežbanemu strokovnjaku.

Zvečer so se udje konference zbrali k banketu v hotelu Imperial, ki se ga je udeležil tudi ministrski predsednik baron Bienert.

Predsednik baron Ehrenfels je pozdravil navzoče, zlasti vladne zastopnike, ter je rekel: „Čeprav so, uvažujoč narodne in krajevne razlike dežel, deželne kulturne zadeve v zmislu ustave pridržane avtonomnim organom, je vendar toliko skupnih točk, ki nas silijo, da se združimo k skupnemu delu. Kakor zelo se tudi držimo načela, naj se vsi proizvajajoči stanovi naše domovine združijo k skupnemu delovanju, je vendar ta pot še jako daleč; zato se moramo, kakor vse druge skupine stanov, organizirati in posamezne obrate kolikor mogoče spopolnjevati, k čemur nam bosta veda in tehnika dali potrebne pripomočke.“ Govornik je napil cesarju kot varuhu in zaščitniku kmetijstva.

Podpredsednik dr. pl. Proskowetz je napil ministrskemu predsedniku in zastopniku trgovinskega ministrstva sekcijškemu načelniku dr. Ertlu.

Ministrski predsednik o kmetijstvu.

Nato je ministrski predsednik baron Bienert govoril naslednjo napitnico: Dovolite mi, prečastiti gospodje, da Vas zahvalim za preprijazni pozdrav gospoda viteza dr. pl. Proskowetza. Zagotavljam Vas, da sem se s posebnim veseljem odzval povabilu na Vaš slovesni sestanek. Bodite prepričani, da je vlada zelo naklonjena resnim prizadevanjem za pospeševanje domačega kmetijstva, čigar najodličnejši zastopniki so se danes tukaj zbrali, in da je pripravljena v okvirju njenega dolžnostnega obsega kolikor mogoče pomagati, da se dosežejo cilji, ki po njih hrepenite. Vsak stan mora državni upravi v dobro šteti, če si, kadar se ozira na pospeševanje interesov enega stanu, predučuje vedno tudi, kako bo to vplivalo na druge kroge prebivalstva. Toda mnenja sem, da ima ravno kmetijstvo v tem oziru tem manj povoda skrbeti, ker je zelo interesirano na tem, da tudi drugim proizvajajočim stanovom dobro gre. Lastna dežela ostane vedno najboljši in najvažnejši trg za izdelke domače zemlje. Čeprav povzroči po sebi umevno prizadevanje po kolikor mogoče ugodnih pogojih za lastno delovanje večkrat gotovo nasprotje do drugih skupin pridobitnega življenja, končno pride le spoznanje do veljave, da so eni navezani na druge in da uspevanje različnih pridobitnih strok vzajemno zvišuje možnost prodaje in nakupovanja.

Poučevati v tem zmislu je jako lepa naloga in Vi, ki ste v prvi vrsti v to poklicani, si pridobite veliko zaslugo za splošnost, če prevzamete to nalogo. Sebe sicer ne morem imenovati Vašega, kajti človek sem brez zemlje in bilke, kakor je rekel neki velik državnik, kljub temu imam razumevanje za občutke in nazore, ki so dani v obdelovanju domače grude. Domovinska ljubezen in občutek za domačijo, ki sta vkoreninjena v posesti lastne zemlje, počivata na najtrdnjši podlagi in delata poljedelca za element, ki vzdržuje državo in čigar zvestoba je vedno slavno prestala skušnjo na polju dela kakor na polju časti. Iz vsega srca Vas torej zagotavljam popolnega čislanja vlade in spopolnjem zagotovitev izdatnega podpiranja le še z odkritosrčno željo, da bi v največji meri bili deležni tudi onega, česar ne more dati nobena vlada, kar more dati le naklonjenost razmer, ki je ravno od njih kmetijstvo posebno odvisno. Naj počiva blagoslov na Vašem delovanju in bogata žetev naj poplača Vaš trud in Vaše skrbi. Procvitu in

razvoju avstrijskega kmetijstva velja ta čaša, ki jo izpraznim na zdravje tukaj zbranih zastopnikov. (Dolgotrajno odobravanje.)

Deželni glavar grof Attems je zahvalil ministrskega predsednika za imenom vlade obljubljeni podporo ter je slavil zasluge predsednika barona Ehrenfelsa, da se je ustanovila konferenca predsednikov.

Marsikdo ve, kaj je zanj dobro, a se vendar ne meni za to.

Lehkomišelnost je huda napaka, ki se da odpraviti le s strogo vzgojo, s škodo na svoji koži ali z dobrimi nauki. In kateri kmetovalec ni tudi kakor večina ljudi včasih lehkomišeln! Mislim namreč ono lehkomišelnost, ki pusti, da pade tele v vodnjak, ker se ljudem presitno zdi, da bi napravili pokrov na vodnjak. Večina ljudi prav dobro ve, kako dragocena je včasih ena sama minuta, n. pr. pred začetkom nevihte, pri spravljanju žita ali pred odhodom vlaka, in vendar zapravljajo večkrat čas z lenobo ali celo z neumnostmi, ki jih veliko stanejo.

Ali ni dosti kmetovalcev, ki dobro vedo, da se gnojila za drag denar kupujejo, ki pa vendar lehkomišelnost puste, da se gnoj kvari, gnojnica pod zemljo izgublja ali skozi dvoriščna vrata odteka? Dobe se taki, ki priznavajo vrednost dobro obdelanega in pognojene sadovnjaka ali zelenjadnega vrta ter zavidno gledajo sosedove uspehe, toda vendar nič ne store, da bi s pridnostjo v svojem vrtu sami postali deležni teh dobrot. Dosti jih je, ki bi radi imeli bujne pridelke na polju in na travnikih, ki dobro vedo, da prinaša dobiček le dobra letina, in vendar po stari navadi svojih prednikov zemljo slabšajo, da čimdalje manj nese. Ali ni veliko ljudi, ki natanko vedo, če izdajo vsak dan 1 K za pijačo, da to znaša v letu 365 K, in se potem vendar pritožujejo, da nimajo denarja? Veliko kmetovalcev dobro ve, kako težko se živi na zadolženem posestvu, a vendar zapuščajo otrokom neprimerno visoke dedščine in obremene naslednika tako, da je polom neizogiben!

Veliko jih ve, da je za vse blagodejno, če složno in v miru skupaj žive, in kljub temu so vedno pripravljene, zanašati prepir v društva ali se celo s sosedom spreti. Ali ne ve veliko ljudi prav dobro, da sta gnuloba in rja na gospodarskem orodju najhujša uničevalca? In vendar puste vse, da leži pod milim nebom. Ali morda ne ve večina hišnih posestnikov, da se vsled slabo krite strehe kvari tramovje, ostrešje in strop? Kljub temu pa vendar ne popravijo lukenj na strehi.

Naj bo dovolj primer. Lehko bi jih naštel nebroj, toda temeljna misel je enainista: vedeti, kaj je dobro, a tega ne porabiti. Kaj naj bi rekli o človeku, ki se brani izdati nikelnast novec, če je očitno, da bi potem dobil 1 K nazaj! Isto stori oni, ki n. pr. zaradi izdatka 100 K v hlevu in na gnojišču ne napravi nepredornih tal in vsled tega tekom let izgubi na tisoče kron gnojne vrednosti. Vedeti za svojo korist, pa se ne meniti zanjo, to dela samo bedak. Podoben je lovcu, ki stoji z nabasano puško na dobrem lovskem prostoru, in namesto da bi o pravem času sprožil, pusti, da mu zajci uidejo. Včasih smo vsi nekoliko mlačni, bodisi tu ali tam. Redek je človek, ki bi se vselej ravnal po pregovoru, ki ga vsakdo pozna: „Kar lahko danes storiš, ne odlašaj na jutri.“ Prav dobro vemo, da ima majhen vzrok lahko velik učinek, a vendar se ne ravnamo vedno po tem. Čeprav se vsi varujemo, vreči

tlečo vžigalico v smodnikov sod, vendar velikokrat pade tleča vžigalica na suho steljo v gozdu, slamo na dvorišču, in iz take navidez malenkostne stvari nastane večkrat velikanska škoda. Vemo tudi, da ena sama nepremišljena izgovorjena beseda lahko v malem povzroči prepir in strankarstvo, v velikem cele vojske, a vendar se to dela.

Zato bodite modri in brigajte se za vse, kar je za Vas ugodno, sicer bo imel drug dobiček od tega. Alojzij Fietz.

Napake perutninarjev začetnikov.

O tem bi se lahko veliko pisalo, toda navesti hočemo le navadne napake začetnikov in pristaviti nekaj dobrih nasvetov.

Prva in najpogostejša napaka je, da začetniki le preradi obupajo. Naj imajo najboljše plemenske živali, naj dajejo perutnini najboljšo pičo in naj jo še tako dobro oskrbujejo in naj imajo tudi primerne kurnjake, njih napaka je, da od svoje perutnine navadno pričakujejo preveliko korist. Če dobiček ni takoj tak, kakršnega so pričakovali, takoj smatrajo perutninarstvo za ničvredno, čeprav so neuspehu največkrat sami vzrok. Ko sem prvič dobil v roke valilnik, sem pri prvem valjenju pokvaril 53 jajec, pri drugem pa 54. Ali mi je morda to vzelo pogum? Nikakor ne! Hrepenel sem le tem bolj po tem, da se mi vendar enkrat posreči. Obložil sem valilnik tretjič in sem dobil 22 živih pišek iz 38 jajec. Lahko bi se jih bilo izvalilo več, če bi ne bil preveč radoveden. Torej četrtič. Tu sem dobil 27 pišek iz 29 jajec. To je zgled vztrajnosti, ki je ne sme pogrešati noben perutninar.

Druga splošna napaka je, da se v prevelikem obsegu prične. V to nas največkrat zapelje misel, da znaša dobiček, ki pride v malem obratu na 4 K od kure, pri 100 kurah na 400 K. To je popolnoma napačno domnevanje, in ravno vsled tega je največ perutninarjev nezadovoljnih. Kajti, kjer se goji le malo perutnine, se seveda na vsako žival obrača več pozornosti in skrbi, kakor če jih je velika množina. Z opazovanjem posameznosti se pride do uspeha v perutninarstvu. Prav resničen je izrek, da je perutninarstvo opravilo, kjer odločujejo malenkosti. Zato svetujemo začetni prav z malim, zlasti če manjka izkušnje. Saj je potem še vedno mogoče obrat povečati, kadar se pridobe izkušnje in znanje.

Tretja velika napaka obstoji v tem, da se premalo skrbi za pravilno prehranjevanje. Veliko začetnikov zaide na napačno pot, ker preveč skrbno računajo. S pravo pičo se pri perutnini lahko veliko doseže, zlasti če se gleda tudi na njih delo. Dalje je treba v dosego uspehov imeti primerno pripravljene hleve. Na noben način ne smejo imeti napak v zdravstvenem oziru. Poleg dobre piče je treba skrbeti tudi za vedno čisto vodo. Voda se mora vsak dan obnoviti, še bolje dvakrat na dan. Glavna sestavina jajca je voda, že zato je dovolj in dobre vode nujna potreba.

Četrta napaka pri onih, ki iščejo v perutninarstvu velik dobiček, je, da gradijo prevelika, predraga in preveč okrašena poslopja. Temu se je treba izogniti. Kure nikakor ne valijo bolje v krasnih hlevih, ki so napravljeni bolj za oči ljubitelja, kakor pa za zahteve perutnine. Glavna stvar je prezračevanje hlevov in vse potrebne naprave. Delo pri stavljenju kurnjakov je najdražje, zato je treba tukaj hraniti. Kurnjak mora biti pripraven za lastnika in za perutnino, da se lahko snaži in da je dovolj velik, potem bo vsak zadovoljen.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 189. Lani sem v naši vasi prvi gnojil ajdi, kamor sem vsejal rdečo deteljo, s superfosfatom in sem imel izvrsten učinek pri ajdi in še boljšega pri detelji. Jeseni sem s superfosfatom pognojil tudi ozimini, in dasi sem jo pozno sejal, je vse druge setve dohitela in sedaj prav krasno stoji. Sedaj nameravam saditi na pokošeno rdečo deteljo turščico, ki ji pognojim nekoliko s hlevskim gnojem in z blatom iz neke luže, kjer se zbirajo razni in tudi živalski odpadki. Tega gnoja imam pa prežalno, zato nameravam tudi **tuščico nekoliko pognojiti s superfosfatom**, zato vprašam, če bo tako ravnanje pravo? (V. K. v S.)

Odgovor: Turščica bo po detelji sploh dobro uspevala, zlasti na njivi, kjer ste poprej pognojili s superfosfatom, in če nimate sedaj dovolj hlevskega gnoja in omenjenega blata, bo pridevek superfosfata prav gotovo imenitno učinkoval. Turščica pa potrebuje tudi veliko kalija, zato bi Vam priporočili dejati na oral še kakih 50 do 100 kg kalijeve soli. Na njivi, kjer je prej rasla detelja in ki jo pognojite s hlevskim gnojem in z blatom, to bržkone dovolj dušika, zato Vam sedaj za to redilno snov v tem slučaju ni treba skrbeti.

Vprašanje 190. Ravnokar delam nov konjski hlev, ki tako leži, da bodo jaslji ob severni strani in okna v steni na južni strani. Ali bi bilo dobro napraviti tudi nad jaslmi okno in kakšne in koliko visoke in koliko visoke naj naredim jaslji za konje, ki so povprečno 150 cm veliki? (K. T. v K.)

Odgovor: Za konje je odločno slabo, če morajo gledati naravnost v okna, zato je bolje če na tisti strani, kjer so jaslji, ne naredite oken. Konjske jaslji se morejo narediti iz lesa, iz posteklenjene žgane glinice, iz železa ali kamenite. Pod jaslmi bodi prazen prostor, ker se drugače konj lahko na nogah poškoduje. Sprednji rob jaslji bodi od tal za konje Vaše velikosti kakih 110 cm oddaljen.

Vprašanje 191. Zgraditi nameravam nov svinjak za plemenske prasiče, ki bo s cementom tlakan, vse ograje, korita in okna pa narediti iz železa. Kje dobim primerno **notranjo opravo za svinjake**? Ali je res, kakor se pri nas trdi, da v svinjaku kit v oknih ne drži in šipe vunkaj padajo? (K. V. v P.)

Odgovor: Železno opravo za svinjake izdeluje Jakob Malenšek, stavbni in umetni ključavničar v Bohinjski Bistrici. Trditev, da kit v železnih oknih zaradi hlevske vlage ne drži in odpade, ni utemeljena, in če se kaj takega pripeti, prihaja to le od tod, ker ni bilo steklo prav in z dobrim kitom pritrjeno. Železne okvire oken je namreč najprej treba namazati z minijevo oljnato barvo in potem šele s tisto oljnato barvo, ki jo kdo hoče imeti. Minij se dobro prime železa in preprečuje rjavenje. Oljnate barve morajo biti seveda dobre, da se ne odkrušijo. Če železo za kitom rjavi ali barva odpada, potem pride med železo in kit voda, ki pozimi zmrzuje ter kit odganja.

Vprašanje 192. Nabral sem v svoji domačiji veliko množino kosti, zato vprašam, kako bi te **kosti najboljše spravil v prid kmetijstvu**. (J. P. v R.)

Odgovor: Kosti so fosforovokislo apno, ki je važna redilna snov za vse rastline in tudi za živino. Za živino se fosforovokislega apna le prav malo potrebuje in hodi največ v poštev kot umetno gnojilo. Za obejo porabo pa morajo biti kosti prav fino zmlete, ali za gnojenje na kak drug način dobro razkrojene, kar doma ni lahko ali je naravnost nemogoče storiti. V takih razmerah najbolje kaže kosti v tvornice prodati, kjer se pa, žal, zanje prav malo dobi, ker so tvornice med seboj dogovorjene in ima vsaka svoj okoliš za nakupovanje kosti ter določeno veliko pre nizko kupno ceno.

Vprašanje 193. **Koliko vrst je melise,** kje se je največ prideluje, kje se pri nas dobi največ kalmusovih korenin in kdaj se kopljejo? (F. C. v M.)

Odgovor: Melis je pač več vrst, v poštev pa hodi v prvi vrsti samo lekarniška melisa, slovenski medunka imenovana. Lekarniška melisa (*melissa officinalis*) se prideluje v velikih množinah na njivah, vendar nam dotočni pridelovalni kraji niso znani. Namesto prave melise rabijo goljušivo tudi mačjo medunko (*nepeta cataria*). So še druge medunke, ki močno po kafri in terpentinu diše in ki se rabijo kot krepila za čutnice; take medunke so limonovo zelišče (*draccephalum canariense*), turška melisa (*d. moldavicum*). — Kalmus je rastlina iz Azije, ki se je tudi pri nas razširila in se povsod jako rada udomači. Kje pri nas se kalmus nahaja in kdaj se njegove korenine izkopavajo, nam ni znano.

Vprašanje 194. **Pri nas imamo tako vodo, da iz nje tamkaj, kjer izteka, kamen rase,** zato vprašam, ali je taka voda dobra, in če ni, kako se čisti? (F. H. na O.)

Odgovor: Voda, ki teče skoz apnena tla, raztopi v sebi veliko apna, ki se na zraku, t. j. tamkaj, kjer pride voda zopet na dan, zopet obori in dela mehak apnec, zato Vi pravite, da iz vode rase kamen. Taka voda je zelo trda, je izvrstna za pijačo in zlasti prija živini. Za kuho in pranje pa trda voda ni tako dobra kakor mehka, ker apno ovira pranje in hitro kuhanje, zlasti sočivja. Ker je taka voda izvrstna in ima le omenjene, manj važne pomanjkljivosti, zato je ni treba čistiti, kar bi bilo sploh zelo težko in bi se za pitno vodo le pokvarila.

Vprašanje 195. **Kako se najuspešneje zdravi vnetje vimena,** ki ga imenujemo ovčič? Moji kravi je vime zateklo koj po otelevitvi in so trije seski kar kepasti. Eni trdijo, da je vzrok vnetju vimena moje krave to, ker sem jo nehal šest tednov pred otelevitvijo molsti, dasi je imela še precej mleka. (F. I. v J.)

Odgovor: Vnetje vimena more biti vnanje ali notranje, t. j. tako, ki napade vso mlečno žlezo. Vaša krava ima bržkone zadnje vrste vnetje, ki ga je treba takoj pravilno zdraviti, drugače se bolezen zanemari, mlečna žleza se pokvari in krava more na enega ali več seskov oglušeti. Zdravljenje vnetega vimena je vsekakor prepustiti večjemu živinozdravniku, in dokler ta ne pride v hišo, je treba skrbeti, da se otekanje ne razširi in se bolečine manjšajo. Kravo je treba vsako uro kolikor le mogoče dočistega pomolsti in otekanje in bolečine je ovirati z gorkoto. Prav dobre so v to svrhu parne kopeli. Pod vime se postavi posoda z vrelim kropom, kamor se dene seneni drob. Krava se pokrije s kako odejo, ki na obe strani dol visi, vsled česar more vodena para krožiti okoli vimena. Istotako so dobri gorki obkladki na vime. Ko so bolečine odnehale in otekanje ne gre več naprej ali celo nazaduje, potem se vime maže z mazilom iz kafre. V pričetku bolezní se krava pičlo krmi in se ji daje kako lahko dristilo. Včasih ima krava tudi veliko vročine, in v tem slučaju živinozdravnik zapiše zdravilo proti groznici.

Vprašanje 196. **Pri nas ima domalega vsak posestnik eno ali več njiv, ki imajo na svojih koncih prazen prostor za raztezanje s plugom.** Ta prostor pa ni vselej njihov, temveč sosedov ali koga drugega. Nekaj let sem smo pričeli krompir in turščico osipati z osipalnikom. Sedaj mi pa sosed brani obračati z osipalnikom po njegovem svetu, kjer imam pravico plug raztesati, češ da se to doslej ni godilo. **Ali ima sosed pravico pri osipanju braniti mi stopati na tisti njegov svet, kjer imam pravico plug raztezati?** (K. P. v Č.)

Odgovor: Raztezanje s plugom po sosednem svetu je vsekakor služnostna pravica, ki se pa ne sme razširjati. Načelo zakonodajstva je, služnostne pravice utesniti, in

sodnik mora v vsakem prepornem slučaju razsoditi v prilog obremenjenega zemljišča. Doslej niste delali z osipalnikom in stopanje z osipalnikom na tuj svet vsekakor pomeni razširjenje služnostne pravice, ki je sosed ni dolžan trpeti.

Vprašanje 197. **Jaz pokladam molznim kravam sladne kali in vidim, da krave bolje molzejo kakor po otrobih, ki enako stanejo. Ali so otrobi boljši ali sladne kali?** Ali bi smel zadnje polagati tudi teletom in konjem? (A. R. v C.)

Odgovor: Sladne kali so za krmo precej enake otrobom in je znano, da pospešujejo mlečnost. Kravam se more dati na dan 3 kg sladnih kali. Doječim kravam jih ni dobro pokladati, vsaj ne preveč tega krmila, ker teleta lahko dobe drisko; to velja tudi za krave v drugi polovici brejosti, ker drugače lahko izvržejo. Konji, ki delajo, morejo dobiti na dan do 3 kg sladnih kali in tudi teleta jih prav dobro prenašajo, in sicer z ozirom na starost $\frac{1}{2}$ do 2 kg.

Vprašanje 198. **Imam svinjake s cementnim tlakom in nad njim lesena tla.** Vmes je 15 cm prostora, kjer je vedno polno gnoja, ki ga je težko odstranjevati. Ali bi bilo zaradi prehlajenja napačno pustiti prasiče, da bi ležali kar na cementnih tleh, in kako bi bilo **najbolje urediti tla v svinjaku?** (J. L. v N.)

Odgovor: Če se prav močno ne nastilja, so gola cementna tla pozimi za prasiče odločno premrzla. Istotako je napačno narediti nad cementnimi tlemi še lesena, da je med njima prazen prostor, kajti takega svinjaka ni lahko ohraniti snažnega in vrhutega gre skoz špranje lesenih tal prepih, ki prasičem prav zelo škoduje. Mi Vam priporočamo narediti iz desak skupaj zbita lesena tla, ki se kar preprosto tako položijo na cementna tla, da ni vmes nič praznega prostora. Taka lesena tla se lahko dvignejo in vzamejo iz hleva, kadar kdo hoče, se osnažijo, in če je bila v svinjaku kaka kužna bolezen, se preprosto sežgo. Poleti v svinjaku takih lesenih tal sploh ni treba; vzamejo se vun in se hranijo do tedaj, ko vreme zopet postane hladnejše.

Vprašanje 199. **Meni sta poginila dva prasiča, in ko smo jih raztelesili, smo našli v želodcu neko reč,** ki sem vam jo poslal na ogled. Odkod pride to v želodec in kaj je storiti, da se kaj takega v želodcu več ne stori? (I. K. v B.)

Odgovor: To, kar ste nam poslali, da ste našli v prasičjem želodcu, je kos skupaj zvite morske trave, ki se rabi namesto žlme za poljnije posteljnih in drugih žimnic. Ker je ta morska trava za prasiče neprebavna, jim je ostala v želodcu, kjer je povzročila bolezen, ki sta prasiča za njo poginila. Da se Vam kaj takega zopet ne pripeti, pazite, da prasiči ne bodo mogli zopet užiti kaj takega neprebavnega.

Vprašanje 200. **Ali bi kazalo lucerno sejati pod strniščno ajdo** in ali bi se v tem slučaju toliko zarasla, da bi ji zima ne škodovala? (P. Š. v S.)

Odgovor: Lucerna se prav lahko s pridom seje pod strniščno ajdo, saj v krajih, kjer imajo suho pomlad, sejeje lucerne sploh šele jeseni ter dobijo še eno košnjo. Pri taki pozni setvi se priporoča primešati $\frac{1}{10}$ domače detelje, ki jeseni zgosti deteljišče in ga varuje pred zapleveljenjem. Po ajdovi žetvi pač ne bo mogoče kositi detelje za seno, če bo pa vreme količkaj ugodno, se bo dala detelja kositi za zeleno klajo ali pa se popase. Z zeleno deteljno klajo ali s pašo morate seveda jeseni biti previdni, da živine ne napenja.

Vprašanje 201. **Poleg poljske poti nameravam narediti ograjo iz bodeče žice, ki mi jo pa sosedje branijo delati,** češ da je taka ograja živini nevarna. Ali se mi more **brani, narediti ograjo iz bodeče žice,** in kako daleč od pota jo moram odmekniti? (P. Č. v Š.)

Odgovor: Ograja iz bodeče žice pri nas sploh ni prepovedana, in če jo delate poleg poljskega pota, Vam tega

nihče ne more in ne sme braniti in se Vam z ograjo od pota tudi ni treba nazaj pomekniti, samo da jo naredite na zemljišču, ki je Vaša lastnina. Na občinskih cestah, ali potih, ki so last občine, more pač županstvo kot krajna policijska oblast v svojem delokrogu prepovedati ograjo iz bodeče žice, vendar je proti županovi odredbi dovoljen priziv na občinski odbor in proti odlokom občinskega odbora se je pritožiti na okrajno glavarstvo. Na občinskih cestah mora biti ograja 1 m oddaljena od vnanjega robu občestnega rovišča ter sme biti največ 130 cm visoka.

Vprašanje 202. Moj sosed je svoj svet tik moje njive ogradiril, vsled česar svoje njive ne morem do roba orati, kar sem sedaj neovirano delal nad 40 let, zato vprašam, **ali morem soseda prisiliti, da ograjo tako daleč odmakne, da bom mogel neovirano orati?** (P. Č. v Š.)

Odgovor: Zaradi sosedove ograje zato ne morete svoje njive do roba orati, ker pri oranju krajne brazde sega vprežna naprava in ena ročica pluga v ozračje nad sosedovim svetom. Ker pa v ozračju nad tujim svetom ni mogoče priposestovati kake služnostne pravice, zato nimate moči zoperstavljati se sosedovi ograji, vzlic temu, da ste doslej svojo njivo na popisani način neovirano nad 40 let orali.

Vprašanje 203. Naredil sem nov hlev in v njem svinjake ter sem priredil prostor, kamor lahko spuščam prasiče na prosto. Zadnje dni sem letos prasiče prvič spustil na prosto, in **kakorhitro je prasiče solnce obsijalo, so se pričeli trestiti**, kakor bi bili božjastni; ko so pa prišli nazaj v svinjak, so bili kmalu dobri in so radi jedli. Kaj je temu vzrok, ali prasičem škodujeta solnce in zrak, ali je to morda kaka bolezen in kako se temu odpomore? (J. D. v P.)

Odgovor: Solnčna svetloba, tudi takrat, če solnčni žarki niso vroči, ima na vsa živa bitja silno velik vpliv, in sicer veliko večjega, kakor si ga predstavljamo. Solnčna svetloba je sestavljena iz raznobarnih svetlobnih žarkov, ki imajo vsak svoje posebne lastnosti in vpliv ter različno učinkujejo. V mavrici vidimo solnčne žarke razkrojene, vsled česar se nam kaže mavrica v raznih barvah. Tako n. pr. imajo vijolični svetlobni žarki vso drugo moč kakor n. pr. rdeči. Človek lahko hodi razgaljen po najhujšem in najbolj vročem solncu, pa se mu ne bo nič pripetilo, če pa leži gol ali dela razgaljen poleg vode, ki od nje odsevajo največ vijolični svetlobni žarki, pa bo precej dobil solčni ožig kože, kakorhitro ima količkaj občutljivo kožo. Solnce ima v višavi drugačno moč kakor v nižavi. Vsled hoje po snegu v visokih hribih, kadar sije solnce, more dobiti človek na golem obrazu in na golih rokah vsled odsevanja vijoličnih svetlobnih žarkov od snega, silno močan ožig kože; obraz in roke otečejo ter se lahko izcimi huda bolezen, ki je celo smrtonosna. Dandanes so šele deloma razkrite tajnosti svetlobnih žarkov, ki so na eni strani lahko škodljivi, na drugi strani so pa silno koristni za zdravljenje raznih bolezni, ki so poprej za neozdravljive veljale. To omenjamo najprej v pojasnilo učinka solnčne svetlobe. Vi imate svoje prasiče v svinjakih, ki so v hlevu in so zato bržkone zelo temni. V takih razmerah seveda prasiči niso vajeni svetlobe in so zato za solnce občutljivejši, zlasti če imajo flno belo in redko s ščetinami obraščeno kožo. Ko so Vaši prasiči prišli na prosto in jih je solnce obsijalo, so bržkone gotovi svetlobni žarki vzlic temu, da ni bilo posebne vročine, nanje neugodno vplivali, so povzročili naval krvi v glavo in so se pojavili znaki bolezni, podobni božjasti, ker je naval krvi v možganih motil redno delovanje čutnic. Dogodek samnasebi je brezpomemben, in če prasiče počasi navadite na solnce, in sicer najprej na prostem v senci, potem jim slednjic tudi neposredno obsevanje solca ne bo več škodilo. Zadostna svetloba v hlevu je za prasiče neobhodno potrebna, kajti le v svetlih hlevih so živali zdrave. Vaš dogodek Vam bodi v pouk, kako slabo vplivajo na zdravje temni svinjaki.

Kmetijske novice.

Tečaj za pridelovanje krme na Grmu. Kmetijska šola na Grmu priredi 30. in 31. maja t. l. dvodnevni tečaj za pridelovanje krme z naslednjim sporedom: V pondeljek, dne 30. maja. Od 2 do 4 popoldne: Setev detelje in trave na njivah za dvo- in večletno košnjo. Nakup potrebnega semena. Gnojenje deteljnih mešaníc. Praktično razkazovanje deteljnih mešaníc na šolskih njivah in v poskušališču. V torek, dne 31. maja. Od 8 do 10 dopoldne. Naprava novih travnikov. Najbolj važne trave. Sestava travniških zmesi. Množina potrebnega semena. Praktično razkazovanje semena in razdelitev vzorcev. Od 2 do 4 popoldne: Priprava zemlje in posetev travnika. Poprava slabih setev. Gnojenje in zboljšanje slabih in starih travnikov. Praktično razkazovanje šolskih travnikov in travniških zmesi v poskušališču. — Oddaljenim in podpore potrebnim udeležencem s Kranjskega plača ravnateljstvo stroške za pot, in sicer le za železnico do Novega mesta in za hrano po 2 K na dan. Kdor se želi tečaja udeležiti ali pa s podporo tečaj obiskati, naj se prihlasi do 25. maja pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu. —

Družbene vesti.

* **Modro galico za škropljenje trt proti peronospori** ima kmetijska družba tudi to leto v zalogi, in sicer ne smetno ameriško ali angleško blago v težkih sodih, temveč najčistejšo galico iz slavnoznane tvornice v Ustju na Češkem. Cena galici je 55 K za 100 kg v Ljubljani. Oddaja se v vrečah po 100 in po 50 kg. Podružnice naj grede tistim vinščakom, ki zaradi revščine ne morejo biti udje družbe, na roke ter naj jim dajo galico za isto ceno kakor udom. Kdor pa udnino lahko utrpi, naj galice ne dobi, če ne pristopi k družbi. Pri tej priliki družba javlja, da se mora naročena modra galica družbi, oziroma podružnicam takoj plačati. Slednje morajo izkupilo takoj poslati družbi, ker je družba modro galico kupila proti gotovomu plačilu. Naročila, ki jih družba ne plača takoj, so dražja, ker teko zamudne obresti. Te izgube pa družba ne more trpeti. Opozarjamo vinščake, da pride letos na trg silno veliko ameriške in angleške modre galice, ki je cenejša, a zato ni čista, je trtam lahko škodljiva in je navadno v velikih težkih sodih, ki voznino zelo podražijo, ter je vrh tega smetna, da končno v sodu ostane veliko neporabnega blaga. Naša družba ima letos le omejeno množino modre galice kupljene, ker ve, da se bo marsikdo dal zapeljati po cenejši ameriški galici, zato prosimo, naj se nam naročila kmalu pošljejo.

Pri skupnih naročbah dobe podružnice, županstva in kmetijska društva galico franko dostavljeno do zadnje železniške postaje.

Trtne škropilnice ima družba kakor prejšnja leta tudi letos v zalogi, in sicer dve leti: Navadne škropilnice, „Korona“, in škropilnice najnovejše sestave, „Hero“, ki imajo tlačilno in brizgalno napravo, ki se izsnema, so močnejše in vsestransko pripravljene. Škropilnica „Korona“ stane K 20— in škropilnica „Hero“ K 32— z zabojem vred.

Trtne škropilnice za polovično ceno in v slučajih, ki so upoštevanja vredni, tudi zastoj bo oddal nekaj komadov glavni oobor revnim vinogradnikom na priporočilo podružnic ali županstev. Tudi podružnice, zadruga in občine, ki se zavežejo škropilnice brezplačno posojati revnim vinogradnikom, jih morejo nekaj dobiti po znižani cení ali v posebnega uvaževanja vrednih slučajih zastoj. Prošnje je poslati glavnemu odboru kmetijske družbe do 15. majnika 1910. Ker se bodo škropilnice le do tedaj razpošiljale, se na poznejše prošnje ne bo mogoče ozirati.

* **Umetna gnojila** ima c. kr. kmetijska družba naslednja v zalogi:

Tomasovo žlindro 19 % po 7 K 50 h 100 kg. Rudninski superfosfat s 14 % v vodi raztopne fosforove kisline po 7 K 50 h 100 kg z vrečo vred. Pri naročilih v celih vagonih franko na vsako postajo. Svarimo pred nakupom superfosfata, ki je zaznamovan kot 12-14 odstoten, če ni primerno cenejši, kajti tak superfosfat je resnično le 12 odstoten in sme v razmerju z gorenjo ceno le K 6-36 veljati.

Kostni superfosfat po 11 K 100 kg.

Kajnit po 5 K 50 h 100 kg. Naročila na cele vagonse se zvrše naravnost iz tvornic in se cena vsled zmanjšanja stroškov dokaj zniža.

Kalijevo sol po 12 K 100 kg. To gnojilo se oddaja tudi v vrečah po 50 kg za 6 K 20 h, ker tvornica za množine po 50 kg zaračuna 20 h za vrečo. Kdor gnoji travnike s Tomasovo žlindro ali z rudninskim superfosfatom, ta mora gnojiti tudi s kalijem, bodisi s kalijevo soljo ali s kajnitom. Mi odločno priporočamo kalijevo sol, ki ima v sebi 40 % kalija in stane 12 K, dočim ima kajnit le 12 — 13 % kalija ter stane 5 K 50 h. Namesto 300 kg kajnita se vzame le 100 kg kalijeve soli, a ima še več kalija in se vrhutega še prihrani 4 K 50 h. Tudi to gnojilo pošljemo odjemalcem celih vagonov naravnost iz tvornic za ceno, ki je dosti nižja.

Kostno moko po 10 K 100 kg z vrečo vred.

Čilski soliter po 30 K 100 kg.

* **Vinogradniško gnojilo** (mešano umetno gnojilo za vinograde), ki ima 10 % v vodi raztopne fosforove kisline, 10 % žveplenokislega kalija in 4 % amonijevega dušika, oddaja družba po 15 K 50 h 100 kg z vrečo brez voznine. Pri naročitvah v celih vagonih je cena 15 K. — (Glej spis „Mešana umetna gnojila“ v 3. št. letošnjega „Kmetovalca“.)

* **Vrtno gnojilo** (mešano umetno gnojilo za zelenjad, cvetice in rastline v cvetličnikih), ki vsebuje 7 % v vodi raztopne fosforove kisline, 6 2/3 % čistega kalija (ne žveplenokislega!) in 6 1/3 % dušika (5 % amonijevega dušika in 1 1/3 % dušika solitrne kisline) oddaja družba v množinah 5—10 kg po 50 h, 10—25 kg po 40 h in v večjih množinah po 30 h kg z vrečo vred. (Glej spis „Mešana umetna gnojila“ v 3. št. letošnjega „Kmetovalca“.)

* **Za živinorejce** ima družba v zalogi požiralnikove cevi po 12 K in trokarje po 5 K. Oboje služi, da se napenjanje govedi hitro in zanesljivo odstrani. — V zalogi ima družba tudi mlečne cevi komad po 80 h. Mlečne cevi se rabijo za odtok mleka, kadar kravo vime tako boli, da je ni mogoče molsti. — Napajalnike za teleta iz pocinjene ploščevine oddaja družba po 10 K.

* **Sezamove tropine** so oljarnam tudi že popolnoma pošle in jih vzlic vsem prizadevanjem do februarja 1911 ne bomo mogli dobivati. V nadomestilo smo našim živinorejcem priskrbeli drugo močno krmilo, i. s.:

* **Tropine podzemeljskega oreha.** Te tropine imajo zajamčeno 55 do 57 odstotkov beljakovin in maščobe v sebi, torej dosti več kakor sezamove ali lanene tropine. Družba je ugodno kupila večjo množino in jih oddaja po 18 K 100 kg iz Ljubljane. Prof. dr. Pott pravi v svoji knjigi o krmilih: „Orehove tropine se morajo prištavati najmočnejšim dušičnatim in najlaže prebavnim rastlinskim močnim krmilom; odlikujejo se posebno po večji vsebini beljakovin.“ Tudi mi jih priporočamo našim udom, ki imajo živino navajeno na krmiljenje z močnimi krmili.

* **Klajno apno** oddaja družba v izvornih vrečah, težkih 50 kg, po 22 h kg. V manjših množinah, nad 20 kg, po 24 h, v množinah pod 20 kg pa po 26 h kg. Za manjše pošiljatve na zunaj se še posebej zaračuni za vsako pošiljatev 30 h za zavoj, vozni list itd. — Manj kakor 5 kg se ne razpošilja. — Opozarjamo, da je klajno apno potreben dodatek h krmi, koder krmila nimajo v sebi dovolj rudninskih snovi, zlasti fosforove kisline, in da klajnega apna ni zamenjati z ničvrednimi redilnimi štipami za živino.

* **Živinsko sol** priskrbuje družba vsem tistim, ki ne morejo osebno v Ljubljano ali ki je v svoji bližini ne morejo kupiti, po 6 K 90 h 100 kg ali pa 3 K 60 h 50 kg. Živinska sol se oddaja le v vrečah po 50 kg. Le tista naročila na živinsko sol se zvršujejo, ki se zanja denarnaprejšje pošlje. V navedeni ceni so vštet izdatki za vozni list in stroški ob sprejemu denarja, ki se morajo plačevati v Ljubljani.

Sive francoske ajde družba letos ne bo imela v zalogi, ker je bila letina v naših krajih lani izredno dobra in ker se je družba iz vzorcev prepričala, da Francozi letos zahtevajo za razmeroma jako slabo zrnje pretirano visoke cene.

Oddaja kos. Družba ima v zalogi za svoje ude posebno narejene kose iz najboljšega avstrijskega jekla, in sicer v isti kakovosti kakor lansko leto. — Kose so ravne, pri peti širje, in pete so tako postavljene, kakor jih žele naši kosci. Družba je dala napraviti obliko, ki je sicer enotna, ki pa po možnosti ustrega različnim željam posameznih pokrajin vse dežele. Na pogosto izraženo željo po trših kosah imamo trše kaljene kose. — Vse kose so že obrušene, da se hitreje sklepljejo. Koso more vsakdo izbrati ter tako, ki ima kako napako, ki jo je zakrivila tvornica, zameniti. — Vsaka kosa ima vtisnjeno družbeno ime. — Ker se zaradi visoke poštnine pošiljatev posameznih kos preveč podraži, zato priporočamo skupno naročanje potom podružnic, in sicer če le mogoče vsaj 10 kos skupaj.

Cene kosam so naslednje:

Dolgost v pesteh:	4 1/2	6	6 1/2	7	7 1/2	8
„ „ cm:	45	60	65	70	75	80

Cena: K 1.—, 0-90, 1.—, 1.—, 1-10, 1-20.

Pri poštnih pošiljatkah se zaračuni 30 h za ovaj in za vozni list. Na zahtevanje nekterih udov si je družba letos nabavila nekaj domačih tržiških kos, ki jih tudi po gornjih cenah oddaja. Kot posebna znamenitost glede kakovosti jekla in natančnega izdelovanja slove kose iz bavarkih in tirolskih tvornic. Družba si je letos za poskušnjo nabavila manjšo množino teh kos. Cene za komad so naslednje:

za 67 cm dolge K 1-90 (zlata znamka z bikom, beloobrušene)

„ 72 cm dolge K 2.— „ „ „

Te kose dobi družba sredi maja.

* **Prave bergamaške osle**, in sicer temnovišnjekaste, podolgem žilaste, oddaja družba po 60 h. Osle so po 24 do 25 cm dolge. Družba si je letos nabavila tudi nekaj zabojev neke posebno dobre vrste bergamaških kamnov, ki jih dosedaj ni bilo mogoče dobiti. Te osle so po 25 do 26 cm dolge in veljajo 80 h komad.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Kranjski gori, ki bo v nedeljo, dne 29. maja 1910 ob treh popoldne v spodnjem prostoru tukajšnje ljudske šole.

S P O R E D:

1. Poročilo o delovanju podružnice.
2. Volitev novega odbora.
3. Slučajnosti.

Kmetijska podružnica v Kranjski gori,

dne 5. maja 1910.

Josip Robič, načelnik.